

Sygn. akt V CZ 45/09

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Iwona Koper (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z powództwa R.M.

przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 30 września 2009 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 17 czerwca 2009 r., sygn. akt [...],

- 1) uchyla postanowienie w zaskarżonej części**
- 2) oddala wniosek o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.**

Uzasadnienie

Ustanowiony z urzędu pełnomocnik powoda wniósł w dniu 29 maja 2009 r. wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej oraz skargę od wyroku wydanego w dniu 29 stycznia 2009 r. Uzasadniając wniosek podkreślił, że do uchybienia terminowi doszło bez winy powoda i jego pełnomocnika. Wskazał, że termin do wniesienia skargi kasacyjnej rozpoczął bieg 14 lutego 2009 r. Niezwłocznie, w dniu 4 marca 2009 r., powód wniósł o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu celem wniesienia skargi kasacyjnej. Pełnomocnik dowiedział się o ustanowieniu go w dniu 6 kwietnia 2009 r., na tydzień przed upływem terminu do wniesienia skargi. Niezwłocznie podjął czynności niezbędne do sporządzenia skargi kasacyjnej, którą ukończył 25 maja 2009 r., wówczas ustała przyczyna uniemożliwiająca dokonanie czynności.

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2009 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek powoda o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej oraz odrzucił skargę kasacyjną.

Sąd stwierdził, że wydany w niniejszej sprawie wyrok z uzasadnieniem został doręczony powodowi w dniu 13 lutego 2009 r., zatem termin do wniesienia skargi kasacyjnej rozpoczął bieg w tym dniu i upłynął bezskutecznie z dniem 13 kwietnia 2009 r.

Wbrew twierdzeniom strony, Sąd uznał, że czynności zmierzające do wniesienia skargi nie zostały dokonane przez powoda niezwłocznie. Wskazał, że powód bez uzasadnionej przyczyny zwlekał z wniesieniem wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu niemal trzy tygodnie od otrzymania wyroku z uzasadnieniem.

Powyższe postanowienie, w części orzekającej o odrzuceniu skargi kasacyjnej, zaskarżył zażaleniem powód. W zażaleniu zarzucał, że nie posiadając wiedzy prawniczej jest osobą nieporadną w tej dziedzinie życia i nie wiedział, że złożenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu wymaga niezwłocznego działania po otrzymaniu orzeczenia z uzasadnieniem. Ponadto żalący się podkreślił, że żaden przepis prawa nie precyzuje w jakim

terminie strona winna złożyć przedmiotowy wniosek. W konkluzji wnosił o uchylenie postanowienia w pkt 2 oraz o rozpoznanie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszym rzędzie należy zwrócić uwagę, że w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym nie ma możliwości rozpoznania wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej i zmianę postanowienia wydanego w tym przedmiocie przez sąd drugiej instancji. Zgodnie bowiem z art. 394¹ § 1 pkt 1 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną. Nie jest takim orzeczeniem postanowienie o odmowie przywrócenia terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, nie należy też ono do kategorii postanowień, o jakich mowa w § 1 pkt 2 oraz w § 3 tego przepisu. Wniosek o zmianę postanowienia w tej części jest zresztą sprzeczny z zakresem zaskarżenia, bowiem objęte nim zostało jedynie postanowienie w pkt 2, to jest w części, w jakiej dotyczy odrzucenia skargi kasacyjnej. Gdyby zatem zaskarżono również postanowienie w punkcie 1, zażalenie podlegałoby odrzuceniu w tej części. Nie oznacza to jednak, że prawidłowość oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej pozostaje poza kontrolą Sądu Najwyższego, bowiem na wniosek skarżącego podlega ocenie jako przesłanka rozstrzygnięcia o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, oddalając wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej Sąd Apelacyjny nie kwestionował terminowości czynności procesowych podjętych przez ustanowionego dla powoda pełnomocnika z urzędu. Pełnomocnik ten bowiem podjął czynności niezwłocznie po uzyskaniu informacji o ustanowieniu go pełnomocnikiem z urzędu i przygotował skargę kasacyjną bez zwłoki, pomimo tego jednak termin do jej wniesienia został przekroczony. Zastrzeżenia Sądu drugiej instancji dotyczyły opieszałości powoda, który będąc świadomym tego, że skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego może złożyć jedynie profesjonalny pełnomocnik, wniósł o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu dopiero po upływie trzech tygodni od dnia doręczenia mu odpisu wyroku

z uzasadnieniem. Gdyby uczynił to niezwłocznie, to ustanowienie pełnomocnika z urzędu nastąpiłoby odpowiednio wcześniej, a wówczas ustanowiony z urzędu pełnomocnik mógłby wnieść skargę w terminie, miałby bowiem na dokonanie tej czynności około czterech tygodni. Ocena ta jednak nie jest prawidłowa, bowiem gdyby nawet wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu został złożony niezwłocznie, a więc trzy tygodnie wcześniej niż to miało miejsce, to skarga kasacyjna mogła być wniesiona również trzy tygodnie wcześniej, jednak i tak nastąpiłoby to po upływie terminu do jej wniesienia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że chociażby pełnomocnik złożył wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej w ciągu tygodnia od chwili ustanowienia, wniosek taki nie może być uwzględniony, jeżeli strona bez usprawiedliwionej przyczyny (np. z powodu opieszałości, czy niezdecydowania) wystąpiła o ustanowienie dla niej pełnomocnika na kilka dni przed upływem terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, wskutek czego wydanie przez sąd postanowienia o jego ustanowieniu nastąpiło już po upływie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej (postanowienie SN z dnia 9 sierpnia 2000 r., I CKN 747/00, nie publ.). W niniejszej sprawie wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu został złożony po upływie trzech tygodni od dnia doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem, nie nastąpiło to jednak w ostatnich dniach biegnącego terminu. Rozważać można, czy powód uczynił to niezwłocznie, czy też kryterium braku zwłoki nie zostało spełnione. Uznać jednak należy, że uwzględniając niezbędny każdemu czas na podjęcie decyzji, czy wnieść skargę kasacyjną, nie sposób wymagać, aby tego rodzaju wniosek musiał być złożony natychmiast. Jak wskazano wyżej, nawet przy natychmiastowym działaniu strony, termin do wniesienia skargi kasacyjnej zostałby przekroczony, niezależnie od tego, że uległby znacznemu skróceniu. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 17 lutego 2009 r., III CZP 117/08, przyczyna uchybienia terminowi do wniesienia skargi kasacyjnej przez pełnomocnika ustanowionego przez sąd ustaje w czasie, w którym ma on możliwość jej wniesienia, nie później jednak niż z upływem dwóch miesięcy od dnia zawiadomienia go o ustanowieniu pełnomocnikiem. Biorąc pod uwagę, że od dnia wyznaczenia pełnomocnika, o czym powziął on wiadomość dopiero 6 kwietnia 2009 r., do dnia upływu terminu pozostało kilka dni, nawet ewentualne

wcześniejsze wystąpienie przez powoda z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie dawało podstaw do twierdzenia, że czas pozostały do przygotowania i wniesienia skargi kasacyjnej był wystarczający. W tej sytuacji istniały przesłanki do przywrócenia terminu, co uzasadnia tezę, że odrzucenie skargi kasacyjnej jako spóźnionej było nieprawidłowe.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z odpowiednio stosowanym art. 398¹⁵ k.p.c. Wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa adwokackiego z urzędu należało oddalić wobec nie spełnienia przesłanek określonych w § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348).